

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

GEÇMİŞ ZAMAN FIKRALARI

GEÇMİŞ ZAMAN FIKRALARI

İsim: Koray Koraç

Sınıf: Bitirme Çalışması

Numara: 950268

İsim: Koray Koraç

Sınıf: IV B

Numara: 950268

Önsöz

İçindekiler

Önsöz -----	1
Giriş -----	2
Abdülhak Şinasi Hisar -----	3
İndex -----	7
Genel İndex -----	19

Önsöz

Hazırlanan bu bitirme çalışması, Abdülhak Şinasi Hisar'ın "Geçmiş Zaman Fıkraları" adlı eserin incelenmesini içermektedir.

Eserin üzerinde yaptığım çalışma, eserin tümünü içeren "Maddi Kültür" yönünü kapsamaktadır.

Yapmış olduğum bu çalışma, 2 ayrı bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde maddi unsurları sınıflandırarak, ayırma tâbi tuttum. Bu ayırimda anlamları itibarı ile açıklamalarını gerekli gördüklerim üzerinde kısaca açıklamalar yaptım. İkinci Bölümde ise, bu maddi unsurlarla ilgili genel bir index oluşturmak oldu.

Genel index'te gösterilen sayfa numaraları incelenen eserin, 1958 tarihli çalışmaya aittir.

Bu çalışmanın tamamlanmasında yardımlarını esirgemeyen ve beni destekleyen bölüm başkanım Doc.Dr. Bülent Yorulmaz Bey'e teşekkür ederim.

ABDÜLHAK ŞİNASI HİSAR
FAHİM İKİ VE DİZ
(1893-1963)

Giriş

Abdülhak Şinasi Hisar'ın yapmış olduğu "Geçmiş Zaman Fıkraları" adlı eser, "Tanzimat" devri ve öncesini içermektedir.

Konu itibarı ile bu eser, o devirlerde yaşamış önemli şahsiyetler hakkında yazdığı, gerek acı gerek gülünç olaylarını içeren bir eserdir.

Eserdeki şahsiyetleri ele alırken, sanki bir giriş gelişme ve sonuç yaratılıyor. Her şahsiyetin yapmış oldukları olaylar, başından geçen iyi kötü yaşantılar, sonunda ise ölümü veya öldürülüşü çok sâde bir anlatım tarzı ile ele alınıyor.

Eser hazırlanırken, tabî ki yazar hakkında geniş bir bilgi edinmem gerekiyordu. Bu yüzden Lefkoşa ve Güzelyurt kütüphanelerine gidip geldim. Bu olay beni fevkalade yordu. Ayrıca önceleri kendi bilgisayarımda yaptığım çalışma, malesef bilgisayarımın bozulması ile işimin uzamasına neden oldu. Fakat sonuçta işimi güzel bir şekilde tamamladığım inanıyorum.

Eserde 4 tane, sanki özel bir bölümmüş gibi işlenmiş konular mevcut. Bunlar sırası ile şöyle; "Çocukluk Zamanları", "Matbuat Erkanına Dair" "Memurlara Dair" ve "Şairler ve Edebiyatçılara Dair" adlı bölümlerdir.

Eserdeki bazı önemli şahsiyetlere baktığımızda ise; Yavuz Sultan selim, Mithat Paşa, Ahmet Refik Paşa vs. gibi önemli şahsiyetler gözümüze çarpar.

ABDÜLHAK ŞİNASİ HİSAR FAHİM BEY VE BİZ (1883 – 1963)

EDEBİYATIMIZDAKİ YERİ

Boğaziçi, Büyükkada, çamlıca'daki yalı ve köşklerinde geçen çocukluk hayatının mutluluğunu dile getiren eserleriyle ün kazandı. Geçmiş bir zamanı, olayları, çevreleri ve insanları ile aslında bir uygarlık birikimini anlatan yaşama üslubu ile tasvir etti. Cumhuriyet'ten sonra hızla değişen dünyamızı ve hayatımızı yadırgayan bir sıra yazarın içinde, eski bir uygarlığın oluşturduğu bir hayata olan özlemini kendine has üslupla anlattı.

HAYATI ÜZERİNDE

Abdülhak Şinasi Hisar, ana tarafından büyükbabası Muhtar Bey'in Rumelihisarı'ndaki yalısında dünyaya geldi. (1888). Bu yalı, Bebek'ten Hisar'a giderken, Nigâr Hanım'ın yalısının biraz ilerisinde bulunuyordu. Babası Mahmut Celâlettin Bey, gençliğinde iki yıl kadar Paris'te okumuş, orada aydın çevreler ile ve jöntürklerle ilişkiler kurmuş, yurda döndükten sonra da “Mürüvvet” adında bir kadın dergisi çıkarmıştı (1887). Ayrıca yayınladığı “Hazine-i Evrak” adındaki bir edebî dergide bazı Tanzimatçıların şiirlerini basmıştı (A. Hâmid, Ziya Paşa, R. Z. Ekrem). Halit Ziya Uşaklıgil de ilk yazılarını bu dergide yayınlamıştı (1881).

O devre göre kültürlü bir genç olan Mahmut Celâlettin Bey, eski ve zengin bir ailenin kızı olan Neyyir Hanımla evlenir. Bir yıl sonra doğan oğluna, Tanzimat devrinin iki önemli siması Abdülhak Hâmit'le Şinasi'nin adlarını birleştirerek verir. İki yıl sonra dünyaya gelen oğlu Selim Nüzhet de derleyici ve basın tarihine ait araştırmaları ile ün kazanacaktır.

Mahmut Celâlettin Bey, ileri düşüncelerinden dolayı, Saray'ın hışmına uğrayıp, önce “Cezâir – i Bahr – i Sefit” (Akdeniz Adaları), sonra da Beyrut Maarif Müdürlüğüne sürgün olarak gönderilir. Karısı Neyyire Hanım da, 1894 de büyük oğlu ile birlikte İstanbul'dan Beyrut'a gider. Küçük Abdülhak Şinâsi, orada bir Fransız mürebbiyesinden ders almaya başlar. İstanbul'da dönüştü mürebbiyeyi de birlikte getirirler.

Rumelihisarı vapur iskelesinin bitişiğinde, kayınpederinin yalısında oturan Tevfik Fikret, önce Abdülhak Şinasi'ye, sonra da kardeşine özel olarak Türkçe dersler vermiş.

Mahmut Celâlettin Bey ailesi, yalılarında yeniden eski mutlu hayatlarına kavuşmuşlar, bu mutlu hayat, Abdülhak Şinâsi'nin belleğinde yer edecek, daha sonra yazacağı eserlerine geniş ölçüde yansıyacaktır.

Hayatları, Rumelihisarı'ndaki yalı ile Büyükkada ve Çamlıca'daki köşkler arasında geçiyordu. Yazları ara sıra büyükbabaları Selâhattin Bey'in Büyükkada'da Hristos tepesindeki köşküne gidiyorlardı:

"... Vapur, Büyükkada'ya gelince, iskelenin sağ tarafı hizasından, çamlığın en yüksek noktasına bakarsanız, oraya sokulmuş, kârgir, sarı boyalı, yeşil pancurlu bir ev görürsünüz. Bu, ikişer katlı ve yanyana yapılmış iki binadır. Bir harem ve bir selâmlık. Hayatta yalnız kalmak ve dünyaya yüksekte bakmak ister gibi, bu evin çamlığa tırmanmış ve sıkışmış halini ve önünde ancak kendisine mahsus olan geniş yokuşunu pek severim.

Ezani saatle yaşanan bu eski zamanlarda son vapur iskeleye sular kararırken yanaşırdı. Vapurun, suların üstünde siyah ve hemen hareketsiz bir gölge gibi süzülerek iskeleye yaklaştığı görülünce, evdeki hanımların bahçeye çıkarak selâmlığın arka tarafına gelen sed üzerinde toplanmaları âdet olmuştu. Sarı yuvarlak, demir bir masa etrafında, demir, gösterişli ve rahatsız bahçe iskemlelerine oturarak, büyük babamın gelmesini beklerlerdi...

Sonra sokak kapısının önünde gezinen Hüseyin Efendi, memnun bir edâ ile: "Beyefendi geliyor!" derdi. Ve büyük babamı istikbal için koşardım Büyük babam, beyaz merkebinin (zirâ o zamanın vokabülerince bu hayvana eşek diyemezdik). Üstünde, kapının önünde durmuş olurdu. Merkepten, yanındaki uşakla Hüseyin Efendi'nin yardımcıları ile, dikkatle, yavaş yavaş inerdi. Her hareketinde mutlaka homurdanır veya inilder gibi bir takım ihtiyarlık sesleri çıkardığından, bunlar yaşlı yüzündeki ciddiyeti artırarak, her bir hareketine muvaffakiyet ehemiyeti verirdi. Biraz dinlensin diye, yemeğe gitmeden evvel, burada otururduk. Hanımlar, onun hal ve hatırını sorardı." (Geçmiş Zaman Köşkleri.. s. 7).

Abdülhak Şinasi, 1888 yılında Galatasaray Sulatanisi'ne girdi. Burada edebiyat merakı uyandı ve yazıya başladı. Ruşen Eşref, İzzet Melih, Ahmet Haşim, sınıf arkadaşları idiler.

1905 yılında ailesine haber vermeden, okuldan ayrılarak Paris'e gitti. "**Ecole Libre des Sciences Politiques**"e girerek, 1908'e kadar orada okudu. Orada prens Sabahattin., Dr. Nihat Reşat Belger, Ahmet Rıza Bey ve Yahya Kemal ile tanıştı. Onların toplantılarına katıldı.

O sırada hayran olduğu yazarlardan Maurice Barres, Jean Moreas, Emile fagues, Henri de Regnier ve Jean Cocteau ile tanıştı. "**Paris Öğrenciler Birliği**" adına çıkardıkları bir dergiye yazı yazması için arkadaşları ile birlikte Anatole France'ı villasında ziyaret ettiler.

Abdullah Şinasi, Meşrutiyet'ten sonra İstanbul'a döndü (1908). O devrin ünlü edebiyatçıları ile tanıştı.

1909'da Baron de Lormais'in kurduğu yapı şirketinde çalıştı. Daha sonra Kozlu, Kilimli ve Kandilli madenlerini işleten H. Stines şirketinin hükümetle ilişkilerini düzenleyen genel sekreter oldu (1913). Birinci Dünya Savaşı ve Mütareke yıllarında yine aynı işte çalıştı. 1918'de babasını kaybetti. 1922 yılında ise Nigâr Hanım'ın yalısında çıkan bir yangın söndürülemedi, baba ocağı yalıları yandı. Bu arada kitapları ve notları da kül oldu.

Önceleri on beş günlük "**Dergâh**" dergisine "**Kitaplar ve Muharrirler**" başlığı altında eleştiriler yazdı (nisan – ekim 1921). Haftalık "**Yarın**" dergisinin çıkmaya başlaması üzerine (ekim 1921), burada edebiyat üzerine yazılar ve şiirler yayınlandı. 1921 yılı sonunda bu dergiden ayrılarak, haftalık eleştirilerine "**İleri**" ve "**Medeniyet**" gazetelerinde devam etti. Daha sonra da mansur şiir ve anı türlerine geçti. Bu ikinci grup yazıları önce seri halinde "**Varlık**" dergisinde çıktı (1933 – 1943). "**Fahim Bey ve Bîz**" (1941) adındaki romanının "**CHP Hikâye ve Roman**" yarışmasında üçüncülük kazanması önünü genişletti.

1924 yılında “Reji İdaresi”nde çalıştı. 1925’te bu idare hükümete geçince memur oldu. 1928 yılında annesini kaybetti. 1931 yılında “Balkan Birliği”ne sekreter oldu, Ankara’da Evkaf Apartmanı’na yerleşti. 1936 da ise Dışişleri Bakanlığına müşavir olarak girdi. “Montreux Andlaşması”nı uygulayan dairede çalıştı.

Abdülhak Şinasi, bundan sonra eserlerini yayınlamaya başladı: “Fahim Bey ve Biz” (1941), “Boğaziçi Mehtapları” (1942), “Çamlıcadaki Eniştemiz” (1944).

1945 yılında arşivci ve yazar, kardeşi Selim Nüzhet’i kaybetti. Aynı yıl içinde uluslararası barış konferansına katılmak üzere Amerika’ya gitti. Dönüşünde tansiyonunu çok yüksek bulan doktorlar, Ankara’da oturmamasını tavsiye ettiler. Müşavirlikten istifa edip, İstanbul’a gelerek, Ayaspaşa’da Boğaziçi’ne bakan bir apartmana yerleşti.

Artık kendini eserlerini yazmaya hasretmişti: “Ali Nizâmi Bey’in Alafrangalığı ve Şeyhliği” (1952), “Boğaz içi Yalıları” (1954), “Aşk İmiş Her Ne Var Âlemde” (Antolojisi .1955), “Geçmiş Zaman Köşkleri” (1956), “Geçmiş Zaman Fıkraları” (1958), “İstanbul ve Piyer Loti” (1959) “Yahya Kemal’e Veda”(1959) Abdülhak Şinasinin bunlardan başka henüz yayınlanmamış lâkin yazılmaları bitmiş olan “Edebiyatı Cedide”, “Geçmiş Zaman Edipleri”, “Romana Dair”, “Ahmet Haşim”, “Abdülhak Hâmit”, “Süleyman Nazif” adlarındaki eserleri vardır.

3 Mayıs 1963 tarihinde göçtü, ertesi günü Merkez Efendi Mezarlığı’na gömüldü.

ESERİ VE DEĞERİ ÜZERİNDE

Geçmiş zamanı , geçmiş güzellikleri, kapanan bir devrin olayları ve insanlarını, o günlere bağlı ayrıntılarla yeniden canlandırırçasına tasvir ederek anlattı. Cumhuriyet’ten sonraki edebiyatımız kendine dönüp, yeni oluşumları anlatmaya yönelirken, geçmiş bir çağın ayrıntılara işleyen uygarlığın kişileri, konuşmaları, manzaraları ile birlikte eriyip yok olduğu görülmüyordu. Şair, hikayeci, kronikçi ve romancı olarak birkaç kişi bu yıkılıp dökülen uygarlığı anlatmaya, yansıtmaya girişti. Bunların arasında en güçlüsü, en yaygın yankılar uyandıranı, amacını kapsayacak ölçüde eser verebileni A.Ş. Hisar oldu.

Onun sanatında göze çarpan temel unsur, kendine has üslubu oldu. Bu özelliği ile “geçmiş zamanı” anlatan diğer yazarlardan ayrıldı, iyice belirdi. Kelimeleri, cümleleri anlatım düzeni, cezbeye tutulurcasına tasvir ettiği uygarlığı kapsıyor, onunla birleşiyor, bütünleşiyordu.

A.Ş. Hisar, anlatımında bu gün artık kullanılmayan bazı kelimeleri kullanıyor, onlara yeniden can veriyordu. Lâkin asıl yükü taşıyan ve çağının uygarlığını kapsayan yanı, uzun, dolambaçlı, bitmez tükenmez cümleleriydi. Hayat, duygu, düşünce, anılarla dolu cümlelerdi bunlar. Bazen bunlardaki bağlantılara, dilbilgisi kurallarına uyup uymadığına da önem vermiyor, saf bir müsahip anlatımı temposu ve heyecan içinde cümlelerini uzatıp duruyordu. Yeni edebiyatımızı kaplayan, konuşma diline dayanan yeni anlatımdan farklı bir yola giriyordu, bazı yeni ve kıvrak cümle şekillerini reddediyordu. Ama yine de kökü Halit Ziya’ya dayanan o eski alafranga cümle şekillerini bozuyor, geniş, uzun, ayrıntılarla işleyen bir sohbet başı boşluğu getiriyordu.

Bir eski ve uygar “İstanbul Efendisi” yaşayışının eşyalarından gündelik hayat ayrıntılarına doğru genişlerken, tabiat ve eşyalarla da bir “canlılık” seziyor, ses – koku – renkleriyle birlikte yansıtıyordu.

Onun cümlelerinde büyük bir coşkunlukla, çöken yok olan bir “geçmiş zaman”ı yansıtır ve yaşarken, heyecan içinde bulduğu bir de teselli vardı. “Faniliğin melâli”ni, “hatıraların tesellisi”ne sığınarak tadıyor, hızlı ve sürekli değişimler karşısında böylece savunuyor ve direniyor, çok acı ve menfi olabilecek bir baş kaldırmadan kendini alıkoyabiliyordu. Bundan dolayıdır ki, eserlerinin hepsinde karamsar ve baş kaldırmaya ulaşamayan bir “direnme” var.

Abdülhak Şinasi Hisar’ın, “Geçmiş Zaman Peşinde” yazarı M. Proust’un etkisinde kaldığında birleşen bir çok kimseler vardır. Bu hususu en güzel ifade edenlerden biri Y.K. Karaosmanoğlu olmuştur: “Şimdi Abdülhak Şinasi Hisar’la Marcel Proust’un burcu altında tekrar buluşuyoruz. Gerçi eski edebiyat arkadaşımı, bu estetik zevk ve telâkki inkılâbının ilk işaretini bana veren Fahim Bey ve Biz olmamıştır. Bundan 4 – 5 yıl evvel, Abdülhak Şinasi’nin Varlık mecmuasında çıkan yazıları, ezciümle “Kanlıcadaki Yengemiz”le “Bir geçmiş zaman Hikâyesi” adlı küçük hikayeleri bizim memleketimizde “empresyonist” edebiyatın ilk samimi örneklerini vermiştir.” S.S. Uysal, Abdülhak Şinasi Hisar, s. 49/50).

Sermet Sami’ye göre, “beğenilen bir yazarın herhangi bir eserini, ya da anlatımını bazı yönlerden andıran, başka dilde başka çevrede, bambaşka olayları içine alan bir eser yaratmak niye kusur olsun?... Fransız klasikleri eski Yunan’dan konu aldı diye bugün kim kınıyor?” (aynı yer, s.44).

A.Ş.Hisar’ın eserlerindeki “çocukluğun mutlu çağı”ndan kalma anılar edebiyatımızın en güçlü eserlerini ortaya koydu. Geçmişte kalan bir uygarlığın bilincini kurmaya hizmet etti. Bütün maddi ve manevi varlığı ile yeniyi kurmaya yönelen bir çağda, böyle direnme örneklerinin sanat alanında kendilerini göstermeleri yalnız bize has bir sanat olayı değildir.

-Beyazıt Camii (s.110)

-Beyazıt (s.110)

-Beyazıt (s.110)

-Beyazıt Mevlevihanesi (s.110)

-Beyazıt (s.110)

-Beyazıt Konağı (s.110)

-Beyazıt (s.110)

-Beyazıt (s.110)

-Beyazıt Mahallesi (s.110)

-Beyazıt Yalı (s.110)

-Beyazıt Mevlevihanesi (s.110)

-Beyazıt (s.110)

İÇ MEKAN - MEKAN

A

- Aksaray(s.23)
- Anadolu(s.178)
- Amerika(s.182,185)
- Ayastafanos(s.218)

B

- Balıkhane(s.64,65)
- Belediye(s.71)
- Bahçe(s.158,159,177,238)
- Boğaziçi(s.25,47,72,76,110,146,177,178,245)
- Bostancıbaşı(s.25,178)
- Babıali(s.36,74,128,166,176,184,186)
- Beyrut(s.45)
- Baalbek(s.45)
- Belgrad(s.45,123)
- Beylerbeyi(s.57)
- Bursa(s.57,58,65,92,148,150,151,162,164)
- Boyacıköy(s.76)
- Beylerbeyi Sarayı(s.76)
- Beyazıt Cami(s.90,135)
- Beyazıt(s.90,95)
- Bebek(s.112,124)
- Bahriye Mektebi (s.132,232)
- Büyükada(s.132)
- Beyazıt Konağı(s.135)
- Bismark(s.136)
- Brindizi(s.140)
- Boğaziçi Mahallesi(s.162)
- Bebekteki Yalı(s.169,170)
- Bahariye Mevlevihanesi(s.171,173,174,175,201,209,222)
- Beyoğlu(s.182,184)

-Beşiktaş(s.185,217)

-Berlin(s.190)

-Bağdad(s.202)

-Bulgaristan(s.205)

-Bab-1 Seraskeriye(s.228)

Açıklama:Harbiye Nezareti

C

-Cami(-Ezher-s.22,90,202)

-Cezayir(s.80)

-Cidde(s.140)

-Caddebostan(s.178)

Ç

-Çiftlik(-Balmumcu-s.205,216)

-Çamlıca(s.49,50)

-Çamlıcadaki Köşk(s.110)

-Çeşme(s.8)

-Çağlıyan Köşkü(s.118)

-Çerkezköyü(s.184)

D

-Dükkan(s.19)

-Darphane(s.56,57)

Açıklama:Para basılan yer.

- Dağ(s.177)

-Daire(-Selamlık-s.194,222)

-Dolmabahçe Sarayı(s.77)

-Dolmabahçe(s.132,135,225)

-Darülfünun(s.235)

E

-Ev(s.83,134,152,153,156,158,228)

-Edirne(s.45)

-Efganlı(s.202)

-Erenköy(s.216)

-Eyüp(s.221)

F

- Fransa(s.42,43,44,71,85,90,101)
- Filistin(s.45)
- Fındıklı(s.118)
- Fransız Konsoloshanesi(s.140)
- Fener(s.178)
- Ferah Tiyatrosu(s.237)

G

- Gelibolu(s.65)
- Galata Mevlevihanesi(s.66,67)
- Galata(s.245)
- Galatasaray(s.143,174,202,206)

H

- Hapishane(s.17,188,215,219,258)
- Hücre(s.18)
- Han(s.19)
- Hamam(s.19)
- Harem(s.49,57,98,173,174,233)
- Havuz(s.57)
- Hotel Du Louvre(s.191)
- Hotel Grand(s.191,192)
- Hastahane(s.240,242)
- Hac(s.27)
- Halic(s.51)
- Hünkar İskeleyi(s.85)
- Hisar Kalesi(s.152)
- Hicaz(s.192)

İ

- İstanbul(s.25,45,55,57,58,62,63,66,74,76,78,83,84,85,87,90,92,93,101,110,134,136,144,147,153,156,161,162,169,172,177,182,202,205,206,216,218,221,227,229,237,240)
- İskele(s.74)
- İstasyon(s.243)
- İzmir(s.8,45,71,169)

-İngiltere(s.85,136)

-İzmit(s.192)

K

-Köşk(s.46,49,50,72,118,192)

-Konak(s.57,79,90,94,95,107,127,132,135,140,152,194,219)

-Kilise(s.70)

-Kütphane(s.73,75,153,289,241)

-Kabr(s.108,110)

-Konsuloshane(s.140)

-Kale(s.152,153,157)

-Kolej(-Robert-s.153,160)

-Kabristan(s.160)

-Kışla(-Maçka-s.221)

-Kasımpaşa(s.27)

-Kudüs(s.45)

-Karahisar(s.57)

-Konya(s.65,66)

-Keşar(s.66)

-Kalender Köşkü(s.72)

-Kanlıca(s.95)

-Kandilli Tepesi(s.118)

-Köprülü Kütüphanesi(s.73)

-Kahire(s.205)

L

-Lübnan(s.45)

-Londra(s.138,157,184,185)

-Lofça Kasabası(s.161)

-Londra Sefareti(s.200)

M

-Mezarlık(s.48,52)

-Mahbus(s.53,141,142,216)

-Manastır(s.70)

-Meclis(s.23)

-Mevlevihane(-Bahariye-s.66,67,174,175,201,209,222)

-Mektep(s.143,161,-Harbiye-s.192,199)

-Medrese(s.161)

-Matbaa(s.186,188,207,209)

-Meyhane(s.123)

-Mısır(s.22,23,74,75,79,110,179,202)

-Maltepe(s.62)

-Mekteb-i Harbiye(s.120)

Açıklama:Harb Okulu

-Mudanya(s.151)

-Murad Molla Tekkesi(s.167)

-Moda(s.178)

-Maçka(s.221)

-Maçka Kışlası(s.221)

-Metro(s.243)

N

-Niş(s.45)

-Nice(s.99)

O

-Otel Perapalas(s.219)

-Ortaköy(s.25)

-Osmaniye(s.36)

P

-Patrikhane(s.60)

-Paris(s.136,143,153,154,183,184,191,234,243)

R

-Rumeli Sahili(s.45,157,194)

-Rodos(s.80)

-Rumelihisarı(s.147,132,153,160)

-Robert Koleji(s.153,160)

S

-Saray(s.23,40,53,54,76,79,82,92,102,106,118,120,123,124,125,126,128,135,137,139,140,141,
142,172,178,183,184,185,187,197,200,216,217,220,221-Çırağan-s.222,223,225,-Dolma

Bahçe Sarayının Büyük Salonu-s.228,229,239)

-Suriye(s.45)

-Sofya(s.45)

-Sivastopol(s.85)

-Silahtarağa Köşkü(s.118)

-Sirkeci(s.245)

Ş

-Şam(s.45)

T

-Topkapı(s.38,40,95)

-Türbe(s.63 160)

-Tekke(s.175,221)

Açıklama:Eskiden tarikay adamlarının toplanıp ayin yaptıkları yer

-Telgrafhane(s.194,196)

-Tophane Köşkü(s.78)

-Tatavla(s.147)

Ü

-Üsküdar(s.85,135)

V

-Vefik Paşa Mahallesi(s.152)

-Viyana(s.223)

Y

-Yalı(s.24,27,28,32,37,47,48,57,70,79,95,102,106,107,110,111,112,113,133,158,169,177,179)

-Yunanistan(s.45)

-Yafa(s.45)

-Yeniköy(s.57)

-Yıldız Sarayı(s.117,139,200)

-Yıldız(s.194)

-Yenikapı Mevlevihanesi(s.224)

Z

-Zindan(s.188)

-Zağanoz Paşa Kalesi(s.232)

YİYECEK-İÇECEK

A

-Aşure(s.152)

Ç

-Çerkez Tavuğu(s.172)

Açıklama:Kümes hayvanlarının didilmiş eti ile yapılan,salçasına dövülmüş ceviz,biber katılarak hazırlanmış bir yemek.

E

-Ekmek(s.197)

I

-İhlamur(s.28)

İ

-İncir(s.18)

K

-Kaymak(s.173)

N

-Nemse Böreği(s.172)

S

-Salep(s.28)

-Su(s.197,205)

Ş

-Şerbet(s.32)

T

-Tütün(s.115)

-Tuz(s.152)

Y

-Yumurta(s.90)

Z

-Zeytin(s.19)

RENKLER

B

- Bebek Koyunu Rengi(s.145)
- Beyaz(s.145,146,156,175,210,220,226)
- Bembeyaz(s.210)

K

- Kırmızı(s.139)

M

- Mavi(s.145,161)
- Mor(s.178)

S

- Siyah(s.47,57,112,159)
- Simsiyah(s.158)

P

- Pembe(s.106)

EŞYA

A

- Araba(s.25)
- Altın(s.35)
- Ayna(s.77)
- Anahtar(s.83)

Ç

- Çam(s.92)
- Çubuk(s.22)
- Açıklama:Tütün içmek için kullanılan uzun ağızlık
- Çeşme(s.118)

D

- Dolap(s.83)

F

- Fıçı(s.22)
- Fener(s.60)

-Fincan(s.83)

G

-Gemi(s.51)

-Gazete(s.71)

-Gümüş(s.83)

H

-Hançer(s.35)

İ

-İnci(s.57)

K

-Kitap(s.23)

-Kese(s.35)

-Kayık(s.45)

-Kürek(s.45)

-Kase(s.49)

-Küfe(s.57)

-Kağıt(s.60)

-Kuruş(s.80)

-Kılıç(s.81)

M

-Mangal(s.28)

-Mücevher(s.35)

-Mektup(s.54)

-Merdiven(s.56)

-Mecmua(s.69)

-Mızrak(s.10)

-Mürekkep(s.88)

-Makas(s.92)

Ö

-Örtü(s.32)

P

-Para(s.21)

-Perde(s.27)

-Pencere(s.28)

T

-Tandır(s.28)

Açıklama: Yere çabuk kazılarak yapılan fırın

-Talaş(s.47)

Açıklama: Testere ile biçilen ya da rende ,törpü gibi araçlarla işlenenm ağaç ya da metalden dökülen kırıntı

-Tasma(s.57)

-Tepsi(s.91)

-Top(s.92)

V

-Vapur(s.52)

Y

-Yakut(s.57)

-Yatak(s.158)

Z

-Zümrüt(s.57)

GİYİM-KUŞAM

B

-Bros(s.98)

Açıklama: Bir yere geçirilip takılabilen iğnesi bulunan mücevher

C

-Ceket(s.193)

D

-Düğme(s.193)

E

-Eldiven(s.220)

F

-Feş(s.102)

G

-Gözlük(s.148)

-Gecelik(s.156)

-Gömlek(s.234)

K

-Kürk(s.102)

-Küpe(s.98)

N

-Nazarlık(s.106)

-Nazar Boncuğu(s.106)

P

-Püskül(s.19)

-Pantolon(s.145)

-Pike(s.145)

Açıklama:Altı üstü başka,bir yüzünde kabartma şekiller bulunan pamuklu kumaş

-Pabuç(s.226)

S

-Serpüş(s.56)

Açıklama:Başa giyilen şey

-Sako(s.145)

Açıklama:Eskiden erkeklerin giydiği paltodan kısa bir üst giysisi

-Saat(s.149)

-Smokin(s.157)

Ş

-Şam Hırka(s.156)

T

-Takke(s.102)

Açıklama:Bezden dikilip başa geçirilen başlık

ZAMAN

A

-Akşam(s.49,78,157,199,201)

B

-1883(s.140)

-1832(s.141)

-Bahar(s.118)

-Bir Ay(s.164)

-1904(s.210)

D

-93 Rus Harbi(s.128,174)

G

-Gece(s.19,26,38,46,47,142,177,178,179)

-Gündüz(s.19,20,38,142,201)

-Gece(-Donanma-s.178)

H

-Hz. Muhammed Devri(s.167)

-Her Gün(s.194)

K

-Kış(s.146,153,176)

M

-Mehtap(s.24)

O

-31 Mart(s.39,101)

-19 Ağustos(s.206)

R

-Ramazan(s.212)

S

-Sabah(s.100,178,193,194)

-Sonbahar(s.118)

-Sultan Mecid Devri(s.110)

-Sultan Hamid Devri(s.200)

INDEX

-Temmuz(s.28)

-Yaz(s.106)

T

Y

S.101

S.107

S.210

S.208

S.39,101

S.170,174

S.39

S.41,70,107,110

S.39

S.102,195

S.178

S.83

S.25

S.152

S.210

S.77

S.45

S.228

S.36,74,127,108,175,184,185

S.202

S.118

S.171,173,174,175,201,206,207

S.158,159,177,230

S.132,292

S.84,85

S.112,124

S.145

S.200

S.100

S.188,912

S.145,146,150,170,210,220

S.90,96

S.90,135

S.135

S.57

S.76

S.182,184

S.45

İNDİX

1832	S.141
1883	S.140
1904	S.210
19 Ağustos	S.206
31 Mart	S.39,101
93 Rus Harbi	S.128,174
A	
Aksaray	S.23
Akşam	S.49,78,157,199,201
Altın	S.35
Amerika	S.182,185
Anadolu	S.178
Anahtar	S.83
Araba	S.25
Aşure	S.152
Ayastafonos	S.218
Ayna	S.77
Baalbek	S.45
Bab-ı Seraskeriye	S.228
Açıklama: Harbiye Nezareti.	
B	
Babıali	S.36,74,128,166,176,184,186
Bağdad	S.202
Bahar	S.118
Bahariye Mevlevihanesi	S.171,173,174,175,201,209,222
Bahçe	S.158,159,177,238
Bahriye Mektebi	S.132,232
Balıkhane	S.64,65
Bebek	S.112,124
Bebek Koyunu Rengi	S.145
Bebekteki Yalı	S.169,170
Belediye	S.71
Belgrad	S.45,123
Bembeyaz	S.210
Berlin	S.190
Beşiktaş	S.185,217
Beyaz	S.145,146,156,175,210,220,226
Beyazıt	S.90,95
Beyazıt Cami	S.90,135
Beyazıt Konağı	S.135
Beylerbeyi	S.57
Beylerbeyi Sarayı	S.76
Beyoğlu	S.182,184
Beyrut	S.45

Bir Ay	S.164
Bismark	S.136
Boğaziçi	S.25,47,72,76,110,146,177,178,245.
Boğaziçi mahallesi	S.162
Bostancıbaşı	S.25,178
Boyacıköy	S.76
Brindizi	S.140
Bross	S.98
Açıklama: Bir yere geçirilip takılabilen iğnesi bulunan mücevher	
Bulgaristan	S.205
Bursa	S.57,58,65,92,148,150,151,162,164
Büyükada	S.132
C	
Caddebostan	S.178
Cami	Ezher-s.22,90,202
Ceket	S.193
Cezayir	S.80
Cidde	S.140
Ç	
Çağlıyan Köşkü	S.118
Çam	S.92
Çamlıca	S.49,50
Çamlıcadaki Köşk	S.110
Çerkez Tavuğu	S.172
Açıklama: kümes hayvanlarının didilmiş eti ile yapılan, salçası na dövülmüş ceviz , biber katılarak hazırlanmış bir yemek.	
Çerkezköyü	S.184
Çeşme	S.8,118
Çiftlik	(-Balmumcu-S.205,216)
Çubuk	S.22
Açıklama: tütün içmek için kullanılan uzun ağızlık.	
D	
Dağ	S.177
Daire	(Selamlık- S.194,222)
Darphane Açıklama:Para basılan yer	S.56,57
Darülfünun	S.235
Dolap	S.83
Dolmabahçe	S.132,135,225
Dolmabahçe Sarayı	S.77
Düğme	S.193
Dükkan	S.19
E	
Edirne	S.45

Efganlı	S.202
Ekmek	S.197
Eldiven	S.220
Erenköy	S.216
Ev	S.83,134,152,153,156,158,228
Eyüp	S.221
F	
Fener	S.60,178
Ferah Tiyatrosu	S.237
Fes	S.102
Fıçı	S.22
Filistin	S.45
Fincan	S.83
Fındıklı	S.118
Fransa	S.42,43,44,71,85,90,101
Fransız Konsoloshanesi	S.140
G	
Galata	S.245
Galata Mevlihanesi	S.66,67
Galatasaray	S.143,174,202,206
Gazete	S.71
Gece	S.19,26,38,46,47,142,177,178,179 Donanma S.178
Gecelik	S.156
Gelibolu	S.65
Gemi	S.51
Gömlek	S.234
Gözlük	S.148
Gümüş	S.83
Gündüz	S.19,20,38,142,201
H	
Hac	S.27
Halic	S.51
Hamam	S.19
Han	S.19
Hançer	S.35
Hapishane	S.17,188,215,219,258
Harem	S.49,57,98,173,174,233
Hastahane	S.240,242
Havuz	S.57
Her Gün	S.194
Hicaz	S.192
Hisar Kalesi	S.152
Hotel Du Louvre	S.191
Hotel Grand	S.191,192
Hücre	S.18
Hünkar İskeleyi	S.85

Hız. Muhammed Devri	S.167
I	
İhlamur	S.28
i	
İnci	S.57
İncir	S.18
İngiltere	S.85,136
İskele	S.74
İstanbul	S.25,45,55,57,58,62,63,66,74,76,78,83,84, 85,87,90,92,93,101,110,134,136,144,147, 153,156,161,162,169,172,177,182,202,205, 206,216,218,221,227,229,237,240.
İstasyon	S.243
İzmir	S.8,45,71,169
İzmit	S.192
K	
Kabr	S.108,110
Kabristan	S.160
Kağıt	S.60
Kahire	S.205
Kale	S.152,153,157
Kalender Köşkü	S.72
Kandilli Tepesi	S.118
Kanlıca	S.95
Karahisar	S.57
Kase	S.49
Kasımpaşa	S.27
Kayık	S.45
Kaymak	S.173
Kese	S.35
Keşar	S.66
Kılıç	S.81
Kilise	S.70
Kırmızı	S.139
Kış	S.146,153,176
Kışla	Maçka S.221
Kitap	S.23
Kolej	Robert-S.153,160
Konak	S.57,79,90,94,95,107,127,132,135,140,152,
Konsuloshane	S.140
Konya	S.65,66
Köprülü Kütüphanesi	S.73
Köşk	S.46,49,50,72,118,192
Kudüs	S.45
Kuruş	S.80
Küfe	S.57
Küpe	S.98

Kürek	S.45
Kürk	S.102
Kütüphane	S.73,75,153,289,241
L	
Lofça Kasabası	S.161
Londra	S.138,157,184,185
Londra Sefareti	S.200
Lübnan	S.45
M	
Maçka	S.221
Maçka Kışlası	S.221
Mahbus	S.53,141,142,216
Makas	S.92
Maltepe	S.62
Manastır	S.70
Mangal	S.28
Matbaa	S.186,188,207,209
Mavi	S.145,161
Meclis	S.23
Mecmua	S.69
Medrese	S.161
Mehtap	S.24
Mekteb-i Harbiye Açıklama: Harp Okulu	S.120
Mektep	S.143,161,-Harbiye-S.192,199
Mektup	S.54
Merdiven	S.56
Metro	S.243
Mevlevihane	Bahariye S. 66,67,174,175,201,209,222
Meyhane	S.123
Mezarlık	S.48,52
Mısır	S.22,23,74,75,79,110,179,202
Mızrak	S.10
Moda	S.178
Mor	S.178
Mudanya	S.151
Murad Molla Tekkesi	S.167
Mücevher	S.35
Mürekkep	S.88
N	
Nazar Boncuğu	S.106
Nazarlık	S.106
Nemse Böreği	S.172
Nice	S.99
Niş	S.45
O	
Ortaköy	S.25

Osmaniye	S.36
Otel Perapalas	S.219
Örtü	S.32
P	
Pabuç	S.226
Pantolon	S.145
Para	S.21
Paris	S.136,143,153,154,183,184,191,234,243
Patrikhane	S.60
Pembe	S.106
Pencere	S.28
Perde	S.27
Pike	S.145
Açıklama: Altı üstü başka, bir yüzünde kabartma şekiller bulunan pamuklu kumaş	
Püskül	S.19
R	
Ramazan	S.212
Robert Koleji	S.153,160
Rodos	S.80
Rumeli Sahili	S.45,157,194
Rumelihisarı	S.147,132,153,160
S	
Saat	S.149
Sabah	S.100,178,193,194
Sako	S.145
Açıklama: Eskiden erkeklerin giydiği paltodan kısa bir üst giysisi	
Salep	S.28
Saray	S.23,40,53,54,76,79,82,92,102,106,118,120,123,124,125,126,128,135,137,139,140,141,142,172,178,183,184,185,187,197,200,216,217,220,221,-Çırağan-S.222,223,225-Dolma Bahçe Sarayının Büyük Sarayının Büyük Salonu-S.228,229,239
Serpuç Açıklama: Başa giyilen şey	S.56
Silahtarağa Köşkü	S.118
Simsiyah	S.158
Sirkeci	S.245
Sivastopol	S.85
Siyah	S.47,57,112,159
Smokin	S.157
Sofya	S.45
Sonbahar	S.118
Su	S.197,205,
Sultan Hamid Devri	S.200
Sultan Mecid Devri	S.110

Suriye	S.45
Ş	
Şam	S.45
Şam Hırka	S.156
Şerbet	S.32
T	
Takke	
Açıklama: Bezden dikilip başa geçirilen başlık	S.102
Talaş	
Açıklama: Testere ile biçilen yada rende, törpü gibi araçlarla işlenen ağaç ya da metalden dökülen kırıntı	S.47
Tandır	
Açıklama: yere çabuk kazılarak yapılan fırın	S.28
Tasma	S.57
Tatavla	S.147
Tekke	S.175,221
Açıklama: eskiden tarikat adamlarının toplanıp ayin yaptıkları yer	
Telgrafhane	S.194,196
Temmuz	S.28
Tepsi	S.91
Top	S.92
Tophane Köşkü	S.78
Topkapı	S.38,40,95
Tuz	S.152
Türbe	S.63,160
Tütün	S.115
Ü	
Üsküdar	S.85,135
V	
Vapur	S.52
Vefik Paşa Mahallesi	S.152
Viyana	S.223
Y	
Yafa	S.45
Yakut	S.57
Yalı	S.24,27,28,32,37,47,48,57,70,79,95,102,106 107,110,111,112,113,133,158,169,177,179
Yatak	S.158
Yaz	S.106
Yenikapı Mevlevihanesi	S.224
Yeniköy	S.57
Yıldız	S.194
Yıldız Sarayı	S.117,139,200

Yumurta	S.90
Yunanistan	S.45
Z	
Zağanoz Paşa Kalesi	S.232
Zeytin	S.19
Zindan	S.188
Zümrüt	S.57